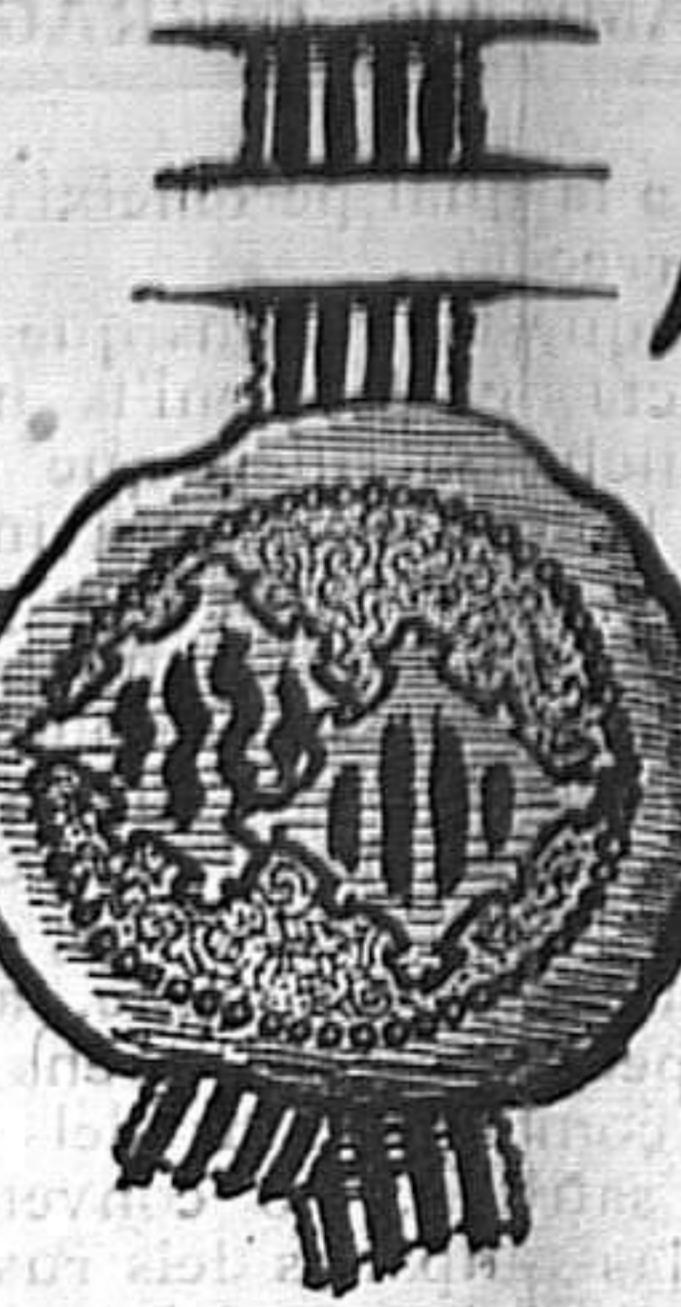

LO CAMP DE TARRACONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 210.—Diumenge 21 d'Agost de 1904

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisiació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jueus y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia's pleis y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forsova presti servei tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897.)

Còm quedem?

Són fins ara tan contrarias las notícies que han corregut respecte l'ús de la bandera catalana, que no sabem ahont som. Al principi's deia que en Maura era d'opinió que les banderas regionals (dèu volgut dir *nacionals*, perquè la catalana ho és tant com l'espanyola) podian enlairar-se lo mateix per terra que per mar, ab lo qual hauríen rebut la gran plontofada'l nostre Comandant de Marina y l'Ajudant de Sant Felip de Guixols. Però després han afirmat que en Maura no ha dit res y que segueix *estudiant l'assumpto*. Què no s'hi fassi vell.

En Sánchez Guerra, Ministre de la Gobernació, ja ha sigut més explícit y las declaracions que des de els primers moments se li són atribuïdes, més aviat han vingut confirmades que desmentides. Creu en Sánchez Guerra que no's pot proibir l'ostentació de la bandera catalana, que forma part de l'escut espanyol, poguen onejar lliurement en baixells y edificis.

Quelcom d'això dèu haver-hi quan, notenim noticia de que s'hagi dit res al regidor catalanista de Torredembarra, nostre bon amic Sr. Huguet, qui al saber que havia sigut arrencada la bandera catalana de la caseta del Sr. Macaya, n'issà una de ben ferma en una seva propietat què toca a la banda de mar y no gaire lluny de l'estimada caseta.

Però una cosa'n són quimera y quèls antípatichs ofensors de la nostra bandera continúan al seu lloc. A horas d'ara, si són certas les manifestacions del Ministre de la Gobernació, los Srs. Cuervo y Burón haurien tingut d'anarsen ben lluny d'aquesta terra, després pels seus superiors per haver faltat a la llei, o avergonyits devant la desautoració clara y terminant de qui està per damunt d'ells. Y no obstant, aquesta gent no's mouen....

Convé que s'aclearixi aquesta qüestió y per la nostra part no hem de reparar en medis. Així com estèm disposats a empêndre una activissima campanya per veure y esbrinar com se cumplenixen las disposicions de marina que fan referencia a la pesca y altres rams, no hem de parar un moment fins que d'una manera concreta's determini si és lícit o illicít l'ús de la bandera catalana.

Volem saber si vivim en un poble civilitzat, en que las lleys se cumplen, o si habitem un trós de caixeria, en que qualsevol *bajá* pot fer lo que li dóna la gana. Volem saber si Catalunya es encara un trós de tener unit ab Espanya, o si la gent que governa l'ha separada de fet.

Preparis, donchs, Sr. Comandant: a veure qui serà què primer arrià la bandera.

l'ensenyança oficial

Hi ha encara algunes coses a tractar respecte a nostra arbitraria y irracional ensenyansa oficial.

Agafeu un llibre de text y'l seu programa, calculeu la duració del curs y tindreu tres grans barbaritats, qual resultant es de lo més criminal que pot donar-se.

La no parlem de la bondat y veritat de les doctrinas que exposa l'autor d'aquellos llibres, de l'ampliosat a h' y efecte d'aumentar lo rendiment que l'ensenyança proporciona a l'Estat espanyol pera perpètua escàrn! puig s'aumenti'l número de assignacions dividintlas y subdividintlas, ab lo que s'aumenti'l número de matriculacions ab la base dels mateixos gastos. Els podrán no acreditarse de protectors del saber, però en canvi són jueus y escanya-pobres. No hi ha Ministre d'Instrucció sense plan de reforma del batxillerat, y per

moltas ocasions, de faltas d'assistència injustificadas.

Los programas de las assignacions d'Institut, regularment tenen menys extensió que'l d'Universitat. Tenint en compte las vacacions d'estiu y de Nadal, las de Setmana Santa, Carnaval, etz., y's días festius, no quedan 150 días de curs de bon tròs; donchs hi ha assignacions de classe alterna ab més de 100 llissòns al programa, explicantse diariament una tot lo més, y naturalment, al final del curs, l'alumne desconeix absolutament una bona part de l'assignatura. Passa casi casi lo mateix en las de classe alterna, això anant tot ab normalitat; però hi ha moltes vegades ausències de professors que escursan lo programa de tal manera, que d'ell se'n veu una quarta part o menys. Cas práctich: no fà molts anys ocoregué a Barcelona l'edificant cas següent: arribà'l final de curs y en una assignatura casi exclusivament descriptiva (ab unes 140 llissòns al programa y una trentena d'aquestas dedicadas a generalitats), los alumnes sols havian vist las generalitats, y encara malament y sols d'això s'examinaren.

Bé's veu que es indispensable normalizar aqueix desgabell, b'és demostrà cada any que hauria de tractarse seriament aqueix assumptu. Donchs, tothom dorm, tothom deixa passar tanta barbaritat y no s'axeca una seria y ènergica protesta contra's mercaders de l'ensenyança que fan befa de tot.

Hem vist un catedràtic pendre'l nom dels alumnes que li comprovan las seves obras y d'una assignatura, sols explicarne la meitat; estava dividida en dues ramas, era precis comprar dos llibres, y'l segon ni's va obrir. Avuy ja no dèu necessitar de aqueixos modos de viure... potser la política li ha obert altres camins: avuy es un campion de la classe obreira, avuy es concejal. Qui sab Mare de Déu!

Hi ha detalllets que són ben curiosos. En la llicenciació de certa carrera, se suposa a l'alumne ab quartets (la acostuman a estudiar los més pobres) y se li pega un *sablaço*. Se li fan prestar en benefici de la Facultat unas pessetas en uns quants treballs, però p'ra classificar dits treballs se fan comprar a l'alumne y precisament al Decanat uns lletres, a ral cada h'... y deuen costar dues pessetas lo mil, donchs són petits, en paper blanch y d'impremta. Menys mal que no's en demanen dèu duros. Es requisit indispensable y'l treballs se regalan (?) a la Facultat.

Coneixem un aprofitat catedràtic, alguns cops l'hem aludit (j'és que és un *tronfo!*) que publica las seves obres ab llètra apropiat pera curts, curtissims de vista, ab una orla amplissima y ab paper de lo més groixut a fi y efecte de cobrar per una sola 20 pessetas. Ara no mirin lo text perq' en quant a *floreo y eloquencia*, Castelar al seu costat era un mut; g'fond? (profunditat y extensió de coneixements?) Això s'ho guarda pera'l *mitins*.

Tot lo dit es ben públich; donchs y'ls ministres, y'ls rectors d'Universitats y l'opinió general y'ls perjudicats. Los ministres, primer los de Foment y després los d'Instrucció Pública, ab completa uniformitat s'han dedicat a introduir en lo Batxillerat un desgabell que no sabem com s'entén ningú, y menys encara a quins estudis se deuen tanta variació de plans, per més que sospitem què la finalitat es aumentar lo rendiment que l'ensenyança proporciona a l'Estat espanyol pera perpètua escàrn! puig s'aumenti'l número de assignacions dividintlas y subdividintlas, ab lo que s'aumenti'l número de matriculacions ab la base dels mateixos gastos. Els podrán no acreditarse de protectors del saber, però en canvi són jueus y escanya-pobres. No hi ha Ministre d'Instrucció sense plan de reforma del batxillerat, y per

lo tant no hi ha cambi de ministeri sense esparrerament de deixebles y llurs familiars.

De l'opinió general d'Espanya no cal parlarne. Aquí preocupa massa la política de camarillas, que tot ho absorveix... fins fà olvidar als pares del pervindre dels seus fills! Aquí ja hi ha síntomas de descomposició, lo mal es irremediable, no hi ha ni'l desitj de la salut. Què n'és de cert que *cada pueblo tiene el gobierno que merece!*

Los perjudicats, no tenen més que una aspiració: sortir del laberinte en que en mala hora s'han posat, y acceptan las garrotadas, las arbitrietas, los *timos*, tot, absolutament tot, desitjant acabar quan més aviat m'illor, y anarsen del repugnant Temple del saber espanyol.

Si l'Estat no's veu capaç de fer de l'ensenyança una veritat, que l'abandoni, que la deixa a l'iniciativa regional o municipal, y tornarem a veure floreixent un aspecte de nostra vitalitat que tanta fama'n donà anys enrera; es un pobre filò aqueix, que no li produceix de bon tròs tant com vergonyas li costa. Que miri l'Estat cap als països avansats, civilisadors, y la trobarà absolutament autònoma l'ensenyança; que ho fassi de grat, perq' sinó, ab lo temps ho tindrà de fer a la forsa, perq' la paciencia s'acabarà y ara encara pot semblar generós.

CARBONELL DE ROTALDE.

L'herència del Dr. Balari

Nos cap l'honor d'haver sigut los iniciadors de la campanya a favor de que no's perdin los tresores que'l Dr. Balari tenia en son despatx, pera la construcció d'un Diccionari y de una Gramàtica catalans.

Fem nostres las ènergicas y autorisadas paraulas del nostre company en Joan Poblet, en son article referent al mateix assumptu y publicat en nostre estimat confrare *La Veu de Catalunya*.

Però que'n permeti una petita observació, filla del concepte que'n mereixia'l sabi Dr. Balari. Gran regalo fària a l'Obra del Diccionari català si se li donaven los datos recullits per dí sabi filòlech, però es lo cas que'l personalisme del Mestre desapareixeria, es que's perdria també un monument que ha d'esser exclusivament seu, es que no estèm sobrebrats d'obras de Balari, es que l'ilustradíssim Dr. tenia aqueixa obra ab preferència a tot lo seu, es que allí hi ha d'haver la seva ànima retratada, es que era'l Diccionari la nineta dels seus ulls....

No som impacients, esperem que'l sabi Bisbe de Vic, l'eruditíssim Dr. Rubió y Lluch, y'ls ilustrats Doctors Aguiló y Nogués respondin a la crida que's hi ferem; es que desitjariam que tots los deixebles y grans amics del gran Balari s'unissin y's proposessin honrar la memoria del Mestre acabant l'obra a que ab tant carinyo dedicà la vida; es que precisa que'l nom del Mestre lo consegui tot bon català.

Ja son tres o quatre'l's deixebles que han respot: ja existeix l'atmosfera. No deixarho donchs de pit. Amunt! Es precis extendre'l nom d'un dels més amorsos fills de la dolsa Catalunya.

PERE MARTELL.

A "La Cruz"

La Cruz de dimecres va respondre a l'article que li dedicavam diumenge. Y'ns diu que no tenim art, però si mala intenció quan li retrayèm sas simpatias pel carlisme; que obrèm com a barceonistes més bé que com a catalanistas fent lo que fem; que's vol fer càrrec de lo que's pensa y diu fòra de Barcelona respecte a las

disposicions d'aquesta envers *las provincias hermanas*; que no's tenen d'extranyar sas afinitats ab lo carlisme; que a n'aquest no l'hem d'aborrir sine estimar y que alguns ab sas ironias, *bufonadas y petulancias* retreuen del Catalanisme a molts que estiman a la seva patria ab tan d'ardor com ells; y'ns pregunta perq' dins del catalanisme no hi poden cabre'ls carlins.

Anèm per parts. En primer lloc, si hem tingut art o no, ho demostra sa mateixa resposta. Quan s'ha creut en lo de fer de defensarse tant, senyal que hem tingut *art* al ferli notar sas inconseqüencies. En quant a mala intenció, cregui que no és cert; si li retrayèm sas simpatias pel carlisme, es no més ab la boníssima intenció de que ab solts com lo de dimecres pugui dir ben clar lo que hi ha algunes vegades sota son títol de *catòlic*.

L'anar clar sempre està bé. Si defendant a Barcelona dels atàchs injustos del diari *Leydatá* que *La Cruz* copiava, no fem de catalanistas, anèm en bona companyia, puig tampon no deuen fer, sino de *tarragonistes* o de *leydatanistas*, los catalanistas de Barcelona que ab tant d'empenyo (y bona prova'n són los números passats de *La Cruz*), defensan lo Noguera-Pallarsa. Y, ho cregui'l simpàtic confrare, nos agrada més seguir a n'aquells que no a n'ell quan transcriu solts tan sense solta com l'aludit y califica a Barcelona de *nuestra natural madrastra*.

Ara, que ell se vol fer càrrec de lo que's pensa y diu fòra de Barcelona respecte a las disposicions de aquesta envers *las provincias hermanas*, si que no'n dubtem; però no dèu voler que se'n fassin los lectors. Perq' precisament a n'aquestas disposicions se refereix lo solt de *Gazeta Vigatana* que en part copiavam diumenge, y a las columnas del colegio no li hem llegit pas; y d'aquestas disposicions mateixas tracta un article de molt bon criteri del diari de *Leyda* *El Pallares* ab lo títol de *Cataluña pro Lérida*, reinsertat en part a *La Veu de Catalunya* del dia 10 del corrent, que'l diari local no ha publicat; de manera que qualsevol maliciós pot ben creure que *La Cruz* quan vol ferse aquell càrrec no més troba'ls diaris que volen minar la solidaritat catalana.

De sas afinitats ab lo carlisme en quant aquest defensa la religió, no'n en extranyem ni tenim res que dir, com tampoc de que's tinguis ab l'integrisme; de lo que creyem tenir dret a extranyarnos és de la revelació d'afinitats ab aquell partit en quan a la qüestió dinàstica; y *La Cruz*, que ha estat días y días anomenant al Rey no més per son nom de bautisme per no citar altres fets, no s'ha d'admirar de la nostra extrañesa.

Gracias del bon concell, de que no hem d'aborrir, sinó d'estimar al carlisme. No'n guanya *La Cruz*, tingui per cert, a admirar y agrair los esforços que molts respectable patricis d'aquell partit van fer per las llibertats regionals contra'l jacobinisme revolucionari y fins contra l'atmosfera ben desfavorable a elles de la Cort de D. Carles en la darrera guerra, ni a aplaudir las manifestacions regionalistes d'en Mella a qui aludeix; però quan aquell partit, per causes ben petites, ha encarat gran part de sa activitat a Catalunya, a entrebarcar lo nostre moviment, en profit exclusiu dels enemicis de l'ordre social, y'ls exemples que'n podriam exposar són tan resents y tan a casa que no cal esmentarlos; quan un y altre dia desdoses periodicals, com la malaguinada *Alalaya* d'aquí, que per cert se va morir deixantnos sense resposta una pila d'articles, se'n s'ha atacat ab braó, malparlant lo nostre regionalisme y dient que era molt inferior al d'ells; quan lo mateix Mella esmerà tota la *limpia historia, la eloquencia soberana*

y l'entusiasmo por nadie superado de quèns parla *La Cruz*, en anar a resar vota als nostres candidats, a pesar de no tenir fe en lo triomf ni ganas d'alcansarlo, segons confessió propia, es molt natural, no que aborrim las ideas regionalistas del programa carlí, sinó que'n sublevem contra sa conducta actual en la nostra Patria.

Endemés, la pregunta de *La Cruz* nos la fem també nosaltres y no trobem qui la responguí; per tant, los carlins, com a treballadors pera l'autonomia de Catalunya, caben perfectament dins del Catalanisme, igual que hi caben tots los autonomistas; tant, que en las primeras campanyas electorals, prou sab *La Cruz* que hi van ser al costat.

Ara, que hi hagi qui estimant a sa patria ab ardor, se retrogi del Catalanisme, no pot ser, ni que *La Cruz* ho asseguri ab la formalitat de qui no sab què és lo nostre moviment. Totjust si l'amor és verdader y no platònic com lo de molts que'l confrare coneix, que no's hi passa dels lavis, ja són catalanistas; y si lo que'l diari catòlic vol dir és que's retreuen de formar en defensa de Catalunya al costat dels ironichs, bufons y petulants que esmenta no dèu sei de gran llei l'ardor de l'afecte que diu que tenen a sa patria; perq' no es pas de bon ésser l'estimació que diu tenir a sa mare'l fill que no demostra serne, per no anar al costat d'un germà que li és poch simpàtic.

Que duguin aquests tals probas de l'amor ardent que'l saben *La Cruz* y veurán si treballarèm nosaltres ab ells per Catalunya; que no es pas lo Catalanisme'l petit clòs fitat que *La Cruz* vol fer veure.

Y no'n sembla que li haguerem de dir res més. Ah! que'n digui de quina forma és la bandera catalanista de quèns parlava dijous. Perq' vaja, a un tant devot aimant de Catalunya com *La Cruz*, no li escau massa no saber lo que no ignoran los noys d'estudi, y parlar de la gloria de la bandera catalana com un cabó de mar de Torredembarra qualsevol.

LO TZAR

D'aquesta estranya manera de veure las coses se'n poden seguir desgracias immenses, terribles infortunis per tothom.

Fa poch temps un periodista de la capital, escriptor de mèrit, va ésser empaquetat a Siberia en menys de lo que canta un gall. Quin era'l seu crim? M. Amphiteatroff, publicà un article describind la vida d'un propietari rus, home estrict y formal dins de la familia, que fins movia fortà saragatada quan se'n adonava que alguna criada tractava de festejar. Tenia un fill, bon minyó, d'ulls dolços y simpàtics com los d'una gacela, incapàs de fer mal a ningú. La mare, un cor d'allò més dols, permaneixia sentada entre'l pare y'l fill, mirantse tots amorosament. En una paraula, era la descripció d'un felis idilí rús y res més.

Lo censor ho deixà passar y M. Sipyagin ho va veure y no diqué res. Lo mateix Tzar se'n enterà y li va agradar; naturalment, era la pintura de la serena vida dels seus ben tractats subjectes.

Però vingué'l capellà de Nicolau II, M. Yanisheff y va volgutser llegir entre línies, un crim d'alta traicio.

Segons ell, lo propietari era Alexandre III, lo fill del tendre mirar y de caràcter vacilant, era l'Emperador, etz., etz. Lo Tzar, allavoras, va cridar al ministre Sipyagin y'ques-

—Sí, Majestat; ho llegit lo folleti y no he trobat res ofensiu.

del meu inolvidable pare. Enviéu l'estrafalari a Siberia.

Y a Siberia fou enviat, sens donar-li temps per comprar roba calenta ni cercar diners per les necessitats. Al cap d'una temporada'l pobre periodista fou perdonat; mes així i tot no's pot morir de Vologda, ahont espia encara avuy lo seu imaginari crim.

(Aquest article cita una munió de cassos consemblants; creiem que ab un n'hi ha prou.)

En totes aquestes midas asqueroses, fins en sos més petits detalls, lo Tzar hi pren un vehegem y personalissim interès, perquè així creu que fa la defensa de l'Autocracia. Ab notes, ab paraules, aprova totes las barbaritats, totes las novíssimes formes de repressió que ha inventat l'*âme damnée* del despotisme, M. de Plehve: «La serenitat, executada ab la major sanció fresa, és l'única manera de combatre'ss destructors de l'imperi.»

Abundant en aquests principis, lo Tzar va conferir l'Estartella al príncep Obolensky per sa energia en fuetjar los pagesos del govern de Karkow, dels que molts moriren; y fins lo va enlairar a la categoria de Lloch tinent general de l'Almirallat, empleo totalment desconegut fins allàvors.

Un altre dia va nòmbrar a M. Kleighels, un dels polítics més corromputs, son ajudant general y al sacerdote tothom, pobres y rics, varen murmurar, perquè may s'havia vist a un home d'aquella mena, ocupar un lloch tant preminent. Lo Tzar ho sapigué y prenent lo disgust per dolenteria, va enlairar encara més a M. Kleighels y'l nòmbrà gobernador de Kiew. Un ministre va apuntar timidament que aquell home era odiat per tots y que no era home de governar ab succès una província com aquella, y contestà'l Tzar:

—Lo que diuen, res se'm dóna. Jo ja ho sé prou lo que faig.

Aquest retorn a l'antich barbre despotisme, ha donat per resultat lo divorci de la nació ab la monarquia y'l seu quefe. Per una nació com Russia, que no pot tindre altra forma de govern, això és un desastre.

Los nobles estan al costat del poble y'l príncep Vyazemsky va condemnar públicament la conducta de la policia que garrotejava'ss estudiants.

Los nobles de Tver no scls han protestat sinó també sufert, y pera cer-

car la manera de fer desapareixen aquestes resistencies, l'Emperador va

significar los seus desitjos de conferir als governadors les mateixas facultats suas propias, deportant a qualsevol individuu que no estés conforme ab la manera d'apreciar tota mcna de qüestions Sa Excelència'l Gobernador.

Això s'ha fet a Sant Petersburg, a Moscou y en altres províncies quins governadors suprimeixen les lleys anteriors y qualsevol infringiment d'una llei imaginaria és castigar ab una multa de 3.000 rubles y a Polonia més, y per torna'ss fican tres mesos a la presó.

Entre Nicolau II y'l seu ministre Plehve varen fabricar un manifest prometent tota mena de reformas lo dia 11 de Mars de 1903. D'ensà de sa publicació tot ha anat bon trós pitjor que abans. Los jueus han sigut tractats ab molta més severitat que abans de sa promulgació. L'oncle de l'Emperador, lo gran duch Sergius, gobernador de Moscou, ho ha prèn com un *sport* la cassa de jueus. Doctors, cirurgians d'aquesta casta, han sigut enviats en gran cantitat a morir de fret y fam a l'Extrem Est. Catòlics romans són continuament maltractats, insultats en sos sentiments religiosos y obligats a entrar, per forsa, dins de l'Iglésia ortodoxa. Lo perteneixera l'Iglésia d'Armenia, equival a estar marcat de l'estigma de Cai y es molt meller de vegadas adorar los ídols y envenenar als vehins, que perteneixen a qualsevol de las religions no conformistas.

La liberdad religiosa, com se pot veure per lo dit fins ara, és horrible.

Si un subjecte té ganas de canviar sa religió y sortir-se de la russa, fentse iutera o catòlic, té que anar-sen, forsonament, a l'estranger, y cap capellà romà o protestà se'n guardará prou de autorizarlo, puig seria castigat severament. De tots los ministres, és lo Tzar lo que més intolerant s'ha mostrat sempre y quan en los concells hi ha hagut algú que votava per la tolerancia, ell sempre estava ab la majoria. Una vegada sola tots los ministres foren partidaris d'una mida razonable y humana y l'Emperador va rompre ab tots sense heritació. Se tractava de lo següent:

Si un rús, ortodox de nom y de fet catòlic (per exemple), demana al ministre de la seva religió adoptiva los sacraments en son llit de mort, seria deudor de càstich si aquest consentia?

Lo concell de l'Imperi va dir que no. Era'l cas tan clar, que fins los grans duchs van votar ab la majoria. Però'l Tzar digué: «Lo cleric que administraria'ss sacraments de la seva iglesia a un home d'aquests, seria un criminal», y criminal se considerà.

Després de la publicació d'aquesta *Carta Magna* de la llibertat russa, lo baró Uenkull von Gildenbaud va proposar que tots los que s'haguessin vist obligats a entrar dins la Religió russa sense ganas y fins sense son coneixement, poguessin tornar altra vegada a sas religions respectivas, si era de son gust. No's tractava de res de l'altre món, sinó d'un acte de justicia natural. Quan la discussió anava a començar, dins lo concell, lo gran duch Miquel, d'acord ab las disposicions ben conegeudas del Tzar, va retirar la paraula al baró y la proposta fou rebutjada.

Fins los ortodoxes se barallan ells ab ells y fins s'arriban a aniquilar; n'hi ha collas que volen, com se diu vulgarment, ésser més papistes que'l Papa. Aném a donar compte de còm són tractats los *vells creyents* en temps de Nicolau II. Un de sos convents, lo *Nikolsky Skeet* en lo govern de Cuban, va ésser près per l'arximandrita Kolokoloff, que ab cinquanta cosacs, feu fugir los monjos y'ss va quedar ab sos bens. Un dels bisbes va protestar y va fer cap a la presó. L'arximandrita, que no content ab tan fácil victoria sobre'l vius, va volgut també conseguirla sobre'l morts. Dos vells creyents que durant sa vida tenian reputació de santitat, lo bisbe Yob y'l prebere Gregory, eran reputats com habitants del cel y sos còssos incorruptes eran una de les senyals de sants. Los ortodoxes més purs no volgut permetre a l'altra colla de tindre sants ni miracles y violent las tombas tregueren los dos còssos que, efectivament, estaven intactes. Ab petroli regaren las caixas y calantri foch, las mortals despulles dels sants se convertiren en cendras.

Infinitat d'actes de violencia semblants se portan continuament a cap; lo Tzar no ho ignora y per això res hi dia.

Quarterly Review.

LONDON

Russòfils y Japonesos

Sempre que s'ha declarat una guerra entre dues nacions y aquesta despara l'atenció del públich; s'han format dos partits, un en pró y altre en contra de cada un dels combatents, puig, sols com una excepció y durant la guerra anglo-boer, va donar-se'l cas de que, quasi per unanimitat, la simpatia s'inclinés a favor d'aquest últim poble, y era perquè la causa de dita guerra va ferir més prompte los sentiments del cor, que a la reposada reflexió del cervell.

En l'actual entre Russia y'l Japó passa, respecte a simpatia, una cosa semblant a la guerra anglo-boer, però en sentit invers.

Lo Japó pot dirse que lluita per la necessitat, la rahó y la justicia.

Lluita per necessitat, pel dret que té a la vida y de consegüent d'expansió territorial, a causa de la seva gran densitat de població que és actualment de 108 habitants per kilòmetre quadrat.

Per la rahó, puig que tenint necessitat d'expansió territorial y poguent aprofitar la victoria de 1895 contra la Xina y anexionarse la Korea, pel tractat de pau de Simonoseki, va concedirsela com a dret irrisori de conquesta, l'illa Formosa, degut a les ingènecies de la Russia, gelosa dels territoris asiàtics que ambiciona per ella. D'aquí pot dirse que naix l'origen o causa d'aquesta guerra, pera la qual s'han anat preparant los japonesos; y'l russos, al veure que seria inevitable, tal volta perquè també la desitjavien, varen apresurar-se a fer lo ferro-carri transiberia y a escalonar forsas per tota la línia, que l'insurrecció dels *boxers*, los hidronà pretexts, pera anarlas escampant per la Manxuria, y pogueren avansar desde aquí cap a la Korea, que havia d'ésser lo futur camp de batalla.

Lluita també per la justicia contra la Russia, que havent impedit als japonesos l'anexió de la Korea, se aprofitó de l'esmentada insurrecció dels *boxers* pera ocupar militarment la Manxuria y això que havian convingut las nacions que intervingueren en aquella qüestió, que cap se quedés lo més petit trós de territori. Però la Russia, faltant a lo pactat, sens cap declaració de guerra ni descarregar cap tret, se'n va fer mestressa abusant del dret del més fort y'ss feu lo sol a totas las reclamacions que'l Japó ha pres com a *casus belli* pera que deixi dit territori y'l reintegri a

la Xina, a la qual perteneixia, abans de l'insurrecció.

Totas aquestes rahons que abonen la conducta del Japó, ni'ss heròichs y patriòtichs sacrificis que han fet molts de la seva vida pera inutilizar l'esquadra de Port Arthur y poder fer ab seguretat los desembarcs dels seus exèrcits, ni l'admirable valentia no esperada de que continuament donan probas, especialment contra'ss famosos y temibles cosachs, dels que han sabut darrer compte, a l'esser llençats pera contenir l'avens y destruir las comunicacions dels japonesos, no satisfan, no convencen ni atrauen las simpatias dels russos.

En canvi compta molts partidaris,

fins entre'ss que diuen volgut lo progrés y la llibertat dels pobles, la Russia dominadora y absorvent, que may veu satisfeta la seva ambició de domini sobre pobles y més pobles de rassa y religions diferents y quins inmensos territoris no podrà mai poblar ni civilisar com se dèu una nació tan poc densa en població, que sols conté 19 habitants per kilòmetre quadrat dintre'ss territoris de Europa; és a dir, la meitat de la densitat d'Espanya que és una de las nacions menys poblades del vell continent.

Y totes aquestes conquestes perquè? Per l'espirit invasor que domina a la rassa slava y en cumpliment de la voluntat trasmesa als seus descendents per lo Tzar Pere'l Grand, de que no devia pararse mai fins a lograr, sens reparar, en medis, que la nació tingués, per tots los indrets los més lliures.

D'aquí la lluita constant y las intrigues diplomàtiques contra la Turquia pera apoderarse de Constantinopla, ab lo qual tindrà l'ambicionada sortida al Mediterrani, mentres que per l'extrem de l'Asia oriental, no satisfets de tenir sobre'l Pacífic lo port de Nicolaiev a la desembocadura de l'Amur, s'anexiona l'Ussuri per construirhi'l port de Vladivostock sobre'l mar del Japó, y després ocupa Port Arthur sobre'l Mar Groch y pera assegurar la possessió d'aquest importantíssim port de la península del Liao Tung, és lo perquè va usurpar la Manxuria, que actualment se rega ab rius de sanch.

Y pera portar a cap totes aquestes ambicions de conquestas, no'ss guia la necessitat y la conveniència del poble, no; sinó la sed inacabable dels Tzars d'estendre'ss dominis. Y per això los hi basta la seva voluntat y la publicació d'un ukase, que imposa més que una ordre de desterro a las gelades y desertes regions de la Siberia, pera llençar a lluitar com a feras sobre'l sòls dominis. Això los hi basta la seva voluntat y la publicació d'un ukase, que imposa més que una ordre de desterro a las gelades y desertes regions de la Siberia, pera llençar a lluitar com a feras sobre'l sòls dominis. Això los hi basta la seva voluntat y la publicació d'un ukase, que imposa més que una ordre de desterro a las gelades y desertes regions de la Siberia, pera llençar a lluitar com a feras sobre'l sòls dominis.

Y pera portar a cap totes aquestes ambicions de conquestas, no'ss guia la necessitat y la conveniència del poble, no; sinó la sed inacabable dels Tzars d'estendre'ss dominis. Y per això los hi basta la seva voluntat y la publicació d'un ukase, que imposa més que una ordre de desterro a las gelades y desertes regions de la Siberia, pera llençar a lluitar com a feras sobre'l sòls dominis.

Y pera portar a cap totes aquestes ambicions de conquestas, no'ss guia la necessitat y la conveniència del poble, no; sinó la sed inacabable dels Tzars d'estendre'ss dominis. Això los hi basta la seva voluntat y la publicació d'un ukase, que imposa més que una ordre de desterro a las gelades y desertes regions de la Siberia, pera llençar a lluitar com a feras sobre'l sòls dominis.

Y pera portar a cap totes aquestes ambicions de conquestas, no'ss guia la necessitat y la conveniència del poble, no; sinó la sed inacabable dels Tzars d'estendre'ss dominis. Això los hi basta la seva voluntat y la publicació d'un ukase, que imposa més que una ordre de desterro a las gelades y desertes regions de la Siberia, pera llençar a lluitar com a feras sobre'l sòls dominis.

DE CULLITA FORASTERA

Feminisme.—Son estat actual

II

Lo Parlament de la colònia de Victoria ya dictar certas disposicions en favor de las traballadoras de fàbricas, y las minyonas de servei que, casi totes, són d'origen irlandès, varen pendre l'iniciativa d'una agitació pública y a fi d'obtindre las mateixas avantatges. Lo Parlament acceptà la petició y'l màxim d'horas setmanals de treball fou fixat a 60. Inspectors especials foren encarregats de examinar si'l reglament s'observava, si las cambres ahont dormían reunides totes las condicions de salubritat, etz., en una paraula, la situació de las mestresses qui estat era ja anteriorment poch envejable, va anar fentse més precari, essent someses a una permanent vigilància y a una sèrie de continuas vexacions.

Las institutries, las empleadas de comers, las donas d'impremtas, etz., que no estaven encara organitzades en *trade's unions* regulars, seguiren l'impuls de las criadas irlandeses y demanaren ab gran ardor lo dret de sufragi com lo medi més eficàs de millorar son estat.

Los quefs del partit del Treball comprenegueren per fi lo convenient que era per ells una aliansa que havian anat refusant sistemàticament y ajudaren allavors ab totes sas forças, fent guanyar la causa del feminisme.

A Australia, donchs, la dona y l'home són ciutadans ab los mateixos drets y'l mateixos débirs. Las Neozelandeses no més poden votar, però les Australianas gosan de tots los drets y, naturalment, en l'ordre polítich, marxan al devant de totes las donas del món.

Es ben interessant de veure la manera com han usat d'altais drets las donas d'un país que fa apena cincanta anys professava un fervorós culte al canibalisme.

La *North American Revue* publica un estudi ben interessant. Diu aquest que las donas han pres una part molt activa en las eleccions; han votat regularment ab sos pares, sos marits, sos germans y'l tres grups parlamentaris s'han vist poch modificats. Unicament lo partit del Treball ha pogut conquerir alguns llochs gràcies a l'ajuda femenina. Las donas de les classes mitjans s'apassionaven poch pels principis proteccionistes y lliure-cambistes que's disputaven la direcció, mentre que las donas empleadas en fàbricas y altres llochs votaven ab entusiasme y ardiment lo programa socialista que's prometia afavorir las revindicacions materials dels obrers.

Sembra que las donas afiliades a un sindicat obrer, s'havien compro-més a fer una propaganda activa a favor del candidat que se les designés y a votar per ell, baix la pena de una multa de 125 franchs per cada-cún dels actes d'indiferència o de traïció ben constatats. Lo tribunal arbitral novament constituit ha decidit que un elector o electora no tenia lo dret d'empenyar ans d'hora la llibertat de son vot y ha ordenat desfer aquesta mena de compromisos.

Fàcil hauria sigut a unes societats tan ben organitzades fer entrar a las dues Cambres un cert nombre de donas. Las australianas sembla que no ho han volgut. Dues únicament s'han presentat a las eleccions senatorials y han obtingut una quantitat de vots ridícula.

Per la Cambra popular són més las australianas que s'han presentat, però cap d'elles ha pogut guanyar un districte. Se veu clar que encara no es vingut lo temps en què'l Parlament australià portarà faldilles.

Pels nostres països lo feminisme té verament pocas adeptas y poch se ha exteriorisat. Es ben seguir que n'hi han fosa de damiselas que de bon gust las suprimirien las faldilles, però fins ara s'han de contentar ab algun traço de banyos de quan en quan o bé portant las calses per casa, naturalment, en sentit figurat, puig que may ne faltaran d'Hèrcules disposes a fer mitja sentadots als peus d'alguna Omfalía carrinçona. Per ara y tant las manifestacions de feminismes s'han redut a las ciclistes y tota sa empota s'ha significat en un vestit més o menys gràcios compost d'una xaqueta y uns bombatxos desmésurats en quinas butxacas may s'hi troben tractats polítichs que's cuïdin dels drets de la dona, del sufragi, etz., etz.

En lo continent, hi ha segurament força partidaries del feminism, sobre tot entre las intelèctuals, pintores, novelistes, poetes, etz., etz., y'n són bons specimens la pintora Rosa Bonheur y la novelista Jorge Sand. Això no vol dir que insensiblement l'element femení no's vagi

entrant en lo tressor que abans tan sols cultivaven los masclles, y'n són bona mostra las moltas senyores y leïgrafs, telefons, etz., etz.

Naturalment que tot lo que acaba d'apuntar y un sens nombre de són veras manifestacions de feminism, ho me que's va accentuant, però d'això a lo que passa a Australia, hi ha tanta diferencia com de la nit al dia.

Quan lo feminism arriba a prendre carta de naturalesa per aquí casa, tremenda, no'ss ne faltarà de feina y

arreplegu ben confessat!

EPSILON.

DIALECH

entre un Catedràtic antich y un Catedràtic modern

Lo primer.—Això de l'ensenyança és una cosa que demana molt esperit de sacrifici, però resulta també molt profitosa per la societat.

Lo segon.—¿Qué vol que li digui? En l'ensenyança no hi sé veure res

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovaran surtit de totas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo dipòsit està instalat en lo *Colmado Pelayo*, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

QUESTIONS D'ART

una murga que no sé en què vindrà a parar. Ja'm cantan les lletanías de *San Pésimo* y'm van treyent tots los drapets al sol; y vostè ja comprendrà que quan a un home començan a mantejarlo d'aquesta maniera, ja's pot dir que és de cap a l'aigua. Si fins he llegit uns goigs que, segons m'han dit s'estan posant en música!

Lo primer.—Però què no s'ho veia venir vostè tot això?

Lo segon.—Que vol quelquid que fins ara havian près tanta paciencia, pensava que no se'ls hauria acabat mai la corretja; però per lo que's veu, los catalans són de la pell del dientre. Ells s'han ficat al cap que's tracto com si fossin de La Muera, y m'han dit iprou!

Lo primer.—Y fan molt bé; tant y tant val cant a la font que ye qu's treca.

Lo segon.—Ja veurà; jo creya que això m'hauria anat *europeisant*, perquè les meves idees són molt originals y estrefalaries.

Lo primer.—Donchs vagí seguint això, y potser li ensenyaran pràcticament que l'amor es la primera condició que deu tenir un que tracta ab joves.

Lo segon.—Ja ho havia sentit a dir, però m'creya que això era propi tan sols dels Professors rancis y del temps de la Picó; ara ja vaig comprendre que qui sembra vents no pot recullir altra cosa que tempestats.

Lo primer.—Jo me'n hauria donat vergonya d'haverme de suspender tants: m'hauria semblat que jo no servia per ensenyar.

Lo segon.—Jo ja contrari! pensava que fent barbaritats així, me feia més gran. Ja'm deyan en les Lletanias que això era una mania tonta; però'l suspender, per certs temperaments, és una cosa tan simpàtica que un hi disfruta d'allò més. Està clar, que a les famílies se'ls perjudica injustament y que és causa que a alguns xichs se'ls hi fassí fins perdre la carra, però aquestes petitesas a certas carnaduras no'ls hi fan res.

Lo primer.—Ab los resultats que obte, una de dues: o vostè compleix, o no cumplí. Si no cumplí, y la falta de cumpliment de vostè la fa pagar als alumnes suspenèntlos hi l'aprobació de les assignatures, alas-horas vostè és un... no ho vull dir, perquè és massa fort lo calificatiu. Però si vostè compleix son dever ab zel y ab tot interès, y fentlo així encara té de donar un resultat tan funest en los exàmens, vostè desacredita l'ensenyança oficial: vostè ye a dir a les famílies que fassin ensenyar als seus fills per qualsevol criada que'n treurán lo mateix que portant-los a l'Institut; vostè ye a significar que'l Professorat oficial resulta incapacitat per cumplir la seva missió, venint a ser en conseqüència una munió de paràssits que no serveixen més que per xuclar-se una bona milionada: vostè ye a significar que l'Estat a l'exigirnos tants coneixements y al rodejar nostre cárrec de tant prestigi, no's proposa més que exhibir figures decorativas que no poden prestar cap utilitat al país. Y com li toleran això's els seus companys? Què no veuen que vostè desacredita la casa y que'ls hi ha de portar una sèrie de conflictes? Al nostre temps l'haurien fermat ben curt, perquè'l Professorat oficial no és lo que vostè ye a suposar ab sa conducta; lo Professorat oficial compta ab medis per fer guanyar ab tota justicia'l curs a la quasi totalitat dels alumnes y per traure'r d'aventajadissims. Ja se' que alguna vegada's colla als Instituts algún tipo molt curt de gambals, però molt llarg de vanitat y de tensions, y aquest que tant sab ell! d'ensenyar com lo gat de fer culles, la pega en suspender de boig, com no's pot fer parlar mai d'ell per la ciència, vol alegantar sa figura d'aquesta manera. Una xiflatura qualsevol altra. Però'l desmes catedràtic deuen esforçar-se en infundir de nou a las famílies la confiança que uns tipos així los hi fan perdre. Si ab gent com vostè s'ha de buscar la regeneració d'Espanya, me sembla que estém ben frescos.

Lo segon.—Ay! ay! ay! ab quins romansos me ve aquest bon senyor! Passio b! Passio b!

EMETERI CONGOIXA.

Y així, que'ls han de portar una sèrie de conflictes?

En tots los periòdics, en las eonversas particulars, en cassinos y cafès, no hi ha, en una paraula, lloc ahont se reuneixin dues persones, ahont de quelcom que's refereixi a Tarraona y a son tristíssim estat se parli, que no surti a colació la ditzosa qüestió dels consums, l'asquerosa manera que té de cobrarlos una de tantas companyías espanyoladoras de la sanch dels pobres tarragonins y de la passivitat incomprendible de las autoritats, devant tanta vergonya, de tants y tants actes brutals que a cada instant se van cometent.

Es que no hi ha gobernador a Tarragona? Es que aquest com un nou Panglos, lo celeberrim filòs de la novelà volteriana, se creu viurer en lo mellor dels mòns possibles, figurantse haver ja resolt lo conflicte ab lo llarguissim y bunyolenc discurs ab que, per espay de tres horas, va anar regalant las orellas dels congregats, a altas horas d'una nit memorable en lo Gobern civil, quan los fets consumers del Janer passat?

Nosaltres, y Tarragona també, nos creyem tot lo contrari, y que l'apla-sar los conflictes valentse de subterfugis enganyívols com los que de moment aturaren l'inevitabile conflació, no és governar.

Es indispensable, absolutament indispensable, que'l gobernador de aquesta província actuï de tal y tracci la manera de solucionarla aquesta qüestió consumera; que'n fassí cárrec de que Tarragona no és un poble del Marroc ni de Turquia, de que aquí hi viu gent civilizada, que de cap de las maneras pot consentir veure, en plè dia, tombar per sos carrers gent armada ab lluentes ca-rabinas, asquerosament indumentats y quinas caras ja pagan sols veient-las.

QUIQUET.

NOVAS

Lo dia 17 d'Agost passat tingué lloc a Barcelona la reunio magna de representants dels Ajuntaments catalans pera tractar dels ferrocarrils transpirenencs. Ben nombrosa era la representació de Catalunya congregada en lo Saló de Cent de l'històrica ciutat, verament cap y casal de tot lo terren que usa la nostra amada llengua catalana. Cóm los devia bategar lo cor als que s'hi trobavan, realisat per un moment lo somni daurat de las nostres ardents reivindicacions...

Tots parlaren en català, tots menys una trista excepció, un cacich de Lleyda.

L'alcalde de Barcelona D. Gabriel Lluch, saludá en nom d'aquella ciutat a tots los reunits y representants y en un discurs ben ruberti d'idees catalanistas, per més que fós aquest l'Alcalde d'un govern centralizador, exposá'l motius de l'aplech que no eran altres que fer que, de tots los indrets de Catalunya se prengués ab entusiasmé la campanya a favor dels ferrocarrils dels Pirineus, que tant han de vindre a beneficiar tots los interessos de la terra.

Los principals acorts que's prenseren foren los següents:

Que eran convenient per a la desenrollo de la riquesa del país los dos ferrocarrils que's projectavan, lo del Noguera y lo de Puigcerdá.

Que'l mateix entusiasme havia de regnar entre las comissions d'un y altre projecte, establint així la verdadera solidaritat entre'l interessos catalans.

Que la subvenció que's concedís als dos ferrocarrils havia d'ésser proporcional al cost de cada un d'ells, modificant, si necessari fós, la llei sobre la concessió del Noguera-Pallarsa.

Constituir una junta magna composta de representacions de tots los pobles catalans y una comissió permanent composta dels quatre alcaldes de les capitals ab atribucions amplias.

Reunits després en l'Hotel Colón en banquet explèndit ofert per Barcelona, los brindis que's pronunciaren tingueren un caracter marcadament regionalista, privant l'idea de que era la nació la que havia de construir los dos ferrocarrils, puig eran d'interès no solament català sinó nacional; donant's cas de que Espanya, per la banda de Portugal, ab quina nació'l tráfech és casi b'irròri, l'Estat ha pagat cinch línies, sent així que pera comunicarse ab França ahont lo tráfech és grandios, no n'hi ha més que dues.

Al crit de visca Catalunya's disolgué la reunió.

No sabèm los resultats que podrá donar aquesta primera compenetraçió de tot un poble, però esperem que reportarà fruits abundosos y aliments que farà que nova sava comensi a corre per las venas d'aquest tronch tan mal tractat y espurgat y conreuat sempre per mans ineptes y eynas forasteras.

Lo representant de Tarragona nostre bon amich y company En Francisco Xart y Moragas, prengué en la reunio la paraula que en breus frases, clar y català, com ho sab fer, expressál desitj que tots los tarragonins y la comarca sentian; que és de interès capdal per Catalunya y per Tarragona ja construcció d'aquestas línies, puig que'l nostre port hi té de beneficiar forzosament. Digué ademés la gran satisfacció que sentia al veure l'interès que prenia Barcelona, puig això era la mellor penyora de la nostra solidaritat y la demostració més práctica y evident de lo ridicol y tonto que és l'argument tan usat pels caciquistes de Catalunya: allò de la *madrassa*; argument que junt ab allò altre del *separatisme* treuen tot sovint a colació los que són verdaderament los *padrastres* y los *separatistas*, enemichs de tota idea bona y profitosa.

En tots los periòdics, en las eonversas particulars, en cassinos y cafès, no hi ha, en una paraula, lloc ahont se reuneixin dues persones, ahont de quelcom que's refereixi a Tarraona y a son tristíssim estat se parli, que no surti a colació la ditzosa qüestió dels consums, l'asquerosa manera que té de cobrarlos una de tantas companyías espanyoladoras de la sanch dels pobres tarragonins y de la passivitat incomprendible de las autoritats, devant tanta vergonya, de tants y tants actes brutals que a cada instant se van cometent.

Es que no hi ha gobernador a Tarragona? Es que aquest com un nou Panglos, lo celeberrim filòs de la novelà volteriana, se creu viuter en lo mellor dels mòns possibles, figurantse haver ja resolt lo conflicte ab lo llarguissim y bunyolenc discurs ab que, per espay de tres horas, va anar regalant las orellas dels congregats, a altas horas d'una nit memorable en lo Gobern civil, quan los fets consumers del Janer passat?

Nosaltres, y Tarragona també, nos creyem tot lo contrari, y que l'apla-sar los conflictes valentse de subterfugis enganyívols com los que de moment aturaren l'inevitabile conflació, no és governar.

Es indispensable, absolutament indispensable, que'l gobernador de aquesta província actuï de tal y tracci la manera de solucionarla aquesta qüestió consumera; que'n fassí cárrec de que Tarragona no és un poble del Marroc ni de Turquia, de que aquí hi viu gent civilizada, que de cap de las maneras pot consentir veure, en plè dia, tombar per sos carrers gent armada ab lluentes ca-rabinas, asquerosamente indumentats y quinas caras ja pagan sols veient-las.

En tots los periòdics, en las eonversas particulars, en cassinos y cafès, no hi ha, en una paraula, lloc ahont se reuneixin dues persones, ahont de quelcom que's refereixi a Tarraona y a son tristíssim estat se parli, que no surti a colació la ditzosa qüestió dels consums, l'asquerosa manera que té de cobrarlos una de tantas companyías espanyoladoras de la sanch dels pobres tarragonins y de la passivitat incomprendible de las autoritats, devant tanta vergonya, de tants y tants actes brutals que a cada instant se van cometent.

Es que no hi ha gobernador a Tarragona? Es que aquest com un nou Panglos, lo celeberrim filòs de la novelà volteriana, se creu viuter en lo mellor dels mòns possibles, figurantse haver ja resolt lo conflicte ab lo llarguissim y bunyolenc discurs ab que, per espay de tres horas, va anar regalant las orellas dels congregats, a altas horas d'una nit memorable en lo Gobern civil, quan los fets consumers del Janer passat?

Nosaltres, y Tarragona també, nos creyem tot lo contrari, y que l'apla-sar los conflictes valentse de subterfugis enganyívols com los que de moment aturaren l'inevitabile conflació, no és governar.

Es indispensable, absolutament indispensable, que'l gobernador de aquesta província actuï de tal y tracci la manera de solucionarla aquesta qüestió consumera; que'n fassí cárrec de que Tarragona no és un poble del Marroc ni de Turquia, de que aquí hi viu gent civilizada, que de cap de las maneras pot consentir veure, en plè dia, tombar per sos carrers gent armada ab lluentes ca-rabinas, asquerosamente indumentats y quinas caras ja pagan sols veient-las.

Es necessari que tothom sàpiga qui són aquests personatges malcarats ab aires de perdon-vidas que venim obligats a sofrir prop de nosaltres, senzillament perquè un Delegat d'Hispanda li ha dat la gana d'admètrels sens preguntar sisquera d'ahont venen y ahont havien estat, donantlos, després d'haverlos rebut un jurat, quin valor desconeixèm, lo dret d'atropellar y violentar a tot-hom.

Són tantas y tantas las vexacions que anèm sofrint en tots los ordres de la vida que, a l'últim, ja no hi haurà manera de poguer-ho aguantar y'l conflicte, lo cataclisme final s'impasarà ab tota sa sagnant cruda; patintne, únicament, de ses conseqüències, los honrats ciutadans taragonins, perquè'l senyor gobernador, lo sabut componedor de paliatius dolents, aquest, allavoras, prompte la tindrà terminada sa tasca, abandonant lo país, per ell desgovernat y repetint, para sus adentros, la frase forastera de sempre:

*Si l'hai visto
no me'n recuerdu.*

Han terminat las festes de Sant Roc y Sant Magí. Las primeras, animades y bullangueras com de costumbre, y ab algun número més per amenizar lo programa. Las segonias, tristes y compungidas, com may nos podíam creure dat lo gran xibarri que a la Casa Gran s'hi havia mogut. Sempre lo mateix, molta cri-doria, molts comissions y després res.

Algunes persones que tot sovint visitan lo Cementiri, se'n han queixat de lo molt descuidat que està, donchs per tot arreu y fins pel mitjà dels carrers hi creix l'herba de tal manera que més que Cementiri sembla un camp de sembrat.

Tal estat de deixadesa fà que que-di deslliuit lo cuidado que d'uns quants anys ensà mostrà'l públic en que'l cementiri siga digne d'una població com la nostra.

Confiem que qui pot y dèu fará que s'hi posi remey.

Per ara y tant y malgrat lo que algú ab bona y santa intenció se'n dubte, s'ha cuidat de fer corre, res sabèm respecte a la denuncia del nostre setmanari, lo que'n fa creure que no existeix.

Agraïm de totas maneres l'interès que ab tal motiu nos han demostrat alguns confraires.

—Camisas y corbatas alta novata. Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

L'amo de la «Vaqueria Suissa» que a l'obrir son establecimiento procurà que'l local reunís las millors condicions de ventilació, desahogo, salubritat, situació, allunyament del casco de la ciutat, etc. circumstancies que en algunes nacions exigeixen a tota vaqueria, agrait al favor creixent que'l públic li dispensa, a las susditas condicions hi ha afegit la mellora d'encarregar a una respectabla casa extranjera, ja que en nostre país no se'n fabrican, los aparells més perfeccions p'ra maternizar, pasteurizar y esterilizar.

—Neurastenia. —Neurastenogeno Sugrañes.

Sortides fixes y semanales del port de Tarragona pera Nissa, San Remo, Porto Maurizio, Onglia y Génova.

Sortides quinzenals y directas pera Marsella, Alger, Lisboa, Oporto, Setubal, Lagos, Fharo, Olhão, Portimao y Villarreal.

Servet directe sense trasbord pera Melilla, Tanger, Mogador, Mazagán, Casablanca y Saffi.

S'admet carga pera tots los ports del món, al coneixement directe y trasbord a Génova o Lisboa.

S'admeten també passatgers de 1.ª y 3.ª classe.

Vapors de la Companyia:

Ausonia, Helvetia, Hispania y Alemagna

Pera informes: Sra. Vda. de Terré Astó, Rebolledo, 17.

Servizio Italo-Spagnuolo

Línea regular de grans y rápids vapors entre l'Espanya, França, Italia

Portugal, Alger y Marroch

Sortidas fixes y semanales del port de Tarragona pera Nissa, San Remo, Porto Maurizio, Onglia y Génova.

Sortidas quinzenals y directas pera Marsella, Alger, Lisboa, Oporto, Setubal, Lagos, Fharo, Olhão, Portimao y Villarreal.

Servet directe sense trasbord pera Melilla, Tanger, Mogador, Mazagán, Casablanca y Saffi.

S'admet carga pera tots los ports del món, al coneixement directe y trasbord a Génova o Lisboa.

S'admeten també passatgers de 1.ª y 3.ª classe.

Vapors de la Companyia:

Ausonia, Helvetia, Hispania y Alemagna</

Neurastenias

clorosis,

debilitat general,

anemia

securan radicalment ab lus del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES

EN TOTAS LAS FARMACIAS

TALLERS
d'Arts Sumptuaries

DE
FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.
Projectes y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la meller y más agradable

Unica que conté'l 80 per 100 d'oli de fetje de bacallá y glicerofosfat y hipofosfits de cals y de sosa.

Aprobada y recomendada pels Colegis de Metges y Farmacèutichs de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Marcait y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotlllo físich, creixensa d'osso y sortida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescencia, diabets, tos, catarrus, tisísis, escrófulas, raquitisme, linfatism y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzéns de drogas:

A Tarragona, Major, 14

Horas de classe.—PINTURA.—Class pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de dues a les tres de la tarde.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigas de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim hò, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer mellor, apropòsit per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totas menes que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 29, TARRAGONA

En aquest èreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obres de **Literatura, Ciència y Arts** de les principals cases editorials d'Espanya ja sia per quaderns setmanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana

Ilustracion Artística,

Album Salon,

Ilustracion Espanola y

Americana

y a tota classe de **Ilustracions, Periódichs y Revistas** francesas, inglesas y alemanas.

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR

ARTICLES DE

Dibuix, pintura y fotografía

del carrer REGOMIR, 3, Barcelona

han trasladat son establiment al

carrer FONTANELLA, 10

(prop la plassa Catalunya) BARCELONA

TOVIT
T-THCITTTNTA
GTOT

laltiàs nerviosas.

DE VENTIDA

Farmacia Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobarà l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras matèries pera abons riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la meller marca

TARRAGONA

Serveys de la Companyia Transatlàntica

Línia de Cuba y Méjico.—Lo dia 17 d'Agost sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **Alfons XIII**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafríe y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méjico.—Lo dia 26 d'Agost sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Montevideo**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Agost sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Antonio López**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admitem passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera qual port admets passatge y càrrega ab bitlets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 13 d'Agost sortirà de Barcelona, havent fet les escalas intermitjas lo vapor **Isla de Panay**, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 15 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **R. M. Cristina**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona, lo 18 de València, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y València.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Setembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigir-se a son agent **D. EMILI BORRÀS**.

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la flor, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una peseta.

A l'engros importants descomptes. Farmacia i laboratori de A. Serra-Ross

A la menuda: Farmacia del Centre, Tarragona. Demanar AIGUA NAF SERRA

Aigua naf SERRA

BARCELONA